

A függetlenség szentje*

Szent II. János Pál pápa mint Karol Wojtyła és Emilia Kaczorowska legkisebb fia, Karol Józef Wojtyła, 1920. május 18-án Wadowicében látta meg a napvilágot.

A szakrális lengyel nemzetállam, ahogyan a szakrális magyar nemzetállam is, több mint ezeréves európai állam. Történelmünk tömören Népek Krisztusa, Magyarország és Népek Krisztusa, Lengyelország története.

Az 1920-as év, a pápa születésének éve a lengyel nép történetében sorsfordító esztendő, amelyben a magyar segítségnek köszönhetően az újjászületett lengyel állam visszaverte a bolsevik hordák támadását, megvédve nemcsak a frissen visszanyert függetlenségét, de egész Európát is.

„Én egy olyan nemzet fia vagyok, amely megélte a történelem legnagyobb eseményeit, amelyet szomszédai több ízben is halálra ítélték, de amely mégis mindent túlélte, és önmaga maradt. Megőrizte identitását és megőrizte nemzeti szuverenitását a felosztások, az idegen megszállások ellenére is, nem fizikai erőforrásokra, csupán kultúrájára támaszkodva. Ez a kultúra szükség esetén minden másnál erősebb hatalomnak bizonyult. [...] Létezik a társadalomnak egy alapvető szuverenitása, amely a nemzet kultúrájában mutatkozik meg” – mondja hazafias büszkeséggel eltöltötten a pápa második lengyelországi látogatása alkalmával Krakkóban (1983. jún. 22.), az UNESCO párizsi székhelyén korábban elhangzott szavait idézve (1980. jún. 2.). Hozzáteszi még: „[...] én, II. János Pál ma itt állok a Jagelló Alma Materem előtt, s ahogy illik az édesanyának, megcsókolom a kezét, hogy ezzel a mozdulattal is mutassam, milyen sok a tartozásom vele szemben. Nekem, személy szerint, az egész nemzettel együtt.”

Kilencéves korában veszíti el édesanyját, és a félárvaság súlyos keresztjét édesapja úgy próbálta enyhíteni, hogy édesanyja halálának

első évfordulóján elzarándokoltak a Szűzanya Kalwaria Zebrzydowska kegyhelyére. Vigasztalást talált ott akkor, és azután is, élete számtalan nehéz ügyére megoldást keresve egyre gyakrabban látogatott oda, ahol mindig megtalálta a választokat és a támaszt az Istenanyában.

1978. október 16-án, hétfőn, délután 17 óra 20 perckor választották a katolikus egyház 264. pápájává. Pápai jelmondata: „Totus Tuus” – „Egészen a Tiéd vagyok”.

1979. január 25-én már elindul a lengyel pápa első apostoli útjára Mexikóba, hogy a Guadalupei Szűzanya pártfogását kérje szolgálatára. Az előtte álló hatalmas feladatokra, az öt földrész népeivel való találkozásra, hogy az Evangélium örömhírét adhassa tovább.

Második útja, 1979. június 2–10. között, hazatérés, de célja az, hogy Európa valamennyi országához, különösen is Közép-Kelet-Európa kommunista iga alatt álló rabnemzeteihez szóljon. Elmondja, hogy Krisztust nem lehet kizárni az ember történelméből a földgolyó egyetlen pontján sem, és önélküle nem lehet felfogni Lengyelország történelmét, és főként nem azoknak az embereknek a történelmét, akik ezen a földön éltek vagy élnek. Már Gnieznóban kezdi hangsúlyozni pápaságának jelentőségét, és Częstochowában felteszi a kérdést, hogy talán nem azt akarja-e Krisztus, hogy ez a 455 év óta első nem olasz pápa, ez a szláv pápa kinyilvánítsa Európa lelki egységét, amely a Kelet és a Nyugat nagy hagyományainak köszönheti, hogy egy hitet vall, egy keresztséget, egy Istent, mindenki Atyját. A kérdésére a választ megtaláljuk, ha visszatekintünk a történelemben az 1979-től eltelt évekre és a további 102 apostoli útra. A 98. volt a nyolcadik, utolsó lengyelországi utazása.

2002. augusztus 19-én a waweli székesegyházban elmondott imádsággal és a Kalwaria Zebrzydowska-kápolna felszentelésének 400.

évfordulója alkalmával celebrált szentmiséjével fejezte be. Az idős pápa így fordul az Égi Édesanyához: „Legszentebb Édesanya, Kalwariai Asszonyunk, segíts erősnek maradni, hogy életem végéig teljesíteni tudjam a Feltámadott által rám bízott feladatot. Életem és szolgálatom minden eredményét a Te kezébe ajánlom; Rád bízom az Egyház sorsát; a Te gondjaidra bízom nemzetemet; bízom Benned, és még egyszer megvallom Neked: Totus Tuus Maria! Totus Tuus! Amen.”

A Legszentebb Édesanya pedig segítette tovább. Gyengeségében volt erős. 2003. május 3-án „nemes ügyek fáradhatatlan harcosának” nevezve fogadta ötödik spanyolországi útján, a madridi repülőtéren a király és a királyné. Körülbelül egymillió ember várta, és kiáltotta, táblákon felmutatta a szót: „Béke! Béke!” A válasza, mint mindig, olyan, ami nemcsak akkor ott, de ma is, mint minden időkből, megszívlelendő, nekünk is szól: „Szeretett fiatalok, jól tudjátok, mennyire aggódom a világ békéje miatt. Az erőszak, a terrorizmus és a háború örvénye napjainkban is halált és gyűlöletet teremt. Tudjuk, hogy a béke mindenekelőtt égi ajándék, melyet állhatatosan kell kérnünk, és emellett együtt kell építenünk a mély belső átalakuláson keresztül. Ezért szeretnék ma arra buzdítani titeket, hogy legyetek a béke előmozdítói és létrehozói!”

A századik utazás, ugyancsak pápává választásának negyedszázados jubileumi évében, egy hónappal később, június 5–9. között Horvátországba vezet. A százegyedik Bosznia-Hercegovinába. Reményt ébreszteni. A háború és az „etnikai tisztogatás” előtt Banja Lukában élt 40 000 katolikusból 3400 maradt. Az országban élt 530 000-ből 125 000-en. A püspök szavai szerint: „A katolikus egyház Banja Lukában, mely a legnagyobb tartomány, most a teljes pusztulás veszélyével néz szembe a világ hatalmasságainak elnéző akarata miatt.” Őszentsége bátorító szavakat mond: „Bízzatok Isten segítségében, de bízzatok az ember találékonyságában is!” Azt mondja, hogy szívében helye van a szenvedő egyháznak, az Úr elé viszi imádságaiban a rengeteg szenvedést, jobb napokat vár, és megígéri, hogy minden tekintélyét is latba veti az egész balkáni terület sorsának rendezése érdekében.

Következő, harmadik szlovákiai utazásán, 2003. szeptember 11–14. között rövid időre be-

tegségének, a Parkinson-kórnak egyik súlyos következményével küzd, a beszédképtelenség állapotába kerül. Ennek ellenére hősiiesen végigcsinálja a tervezett programot, bár beszédeit többször kell helyette felolvasni.

Minden állomásán útjainak boldogokat és szenteket avatott, akiknek oltárra emelésével olyan életpéldákat mutatott fel, amelyek nemcsak az adott helyhez köthetően szóltak a korukhoz, melyben éltek, de akár már addig is századokon átívelő tiszteletüket erősítette, általuk eljövendő századoknak küldve üzenetet. Nem marad el ezen az úton sem a boldoggá avatás. Most is, mint sokszor, a barna- vagy vörösterro áldozatát adja példaképül. Sok közép-kelet-európai és közöttük is sok honfitársát avatta boldoggá és szentté. Amikor 1983. júniusi útján egymillió összegyűlt fiatal előtt beszél, azt mondja: „A Jasna Góra-i Szűzanya előtt szeretnék köszönetet mondani honfitársaim, köztük a fiatalok szolidaritásáért, amelyet az elmúlt hónapok nehéz időszakában tanúsítottak. Nehéz lenne felsorolni a gondoskodásnak minden formáját, amellyel körbevették az internált, bebörtönzött, munkájukból elbocsátott embereket és családjukat. Ti ezt jobban tudjátok nálam. Hozzám csak szörványos hírek érkeztek.” Folytatta: „[...] felelősnek érzem magam ezért a közös nagy örökségért, melynek neve Lengyelország. Ez a név mindannyiunkra nézve meghatározó. [...] Valószínűleg gyakran megirigyeljük a franciákat, a németeket, az amerikaiakat, mert nevükhöz nem fűződik a történelemnek hasonló eseménye, és ily módon könnyűszerrel szabadok. A mi lengyel szabadságunknak azonban nagy ára van.”

De ezen az útján az előző napon a barnaterror áldozatára, Maximilian Kolbe atyára emlékezik mint a második évezred első lengyel szentjére. Lengyelország különleges patrónusának nevezi, annak a Lengyelországnak, amely a 18. század végétől kezdett halálra ítéltetni: felosztásra, deportálásra, koncentrációs táborokra, éhezésbunkerekre.

Utazásainak vége felé közeledett. Szlovákiában, Pozsonyban tartotta az utolsó boldoggá avatási szentmisét. A szent pápa által utoljára boldoggá avatottak, Vasil' Hopko püspök és Zdenka Cecilia Schelingová nővér a kommunista uralom áldozata volt. „Mindkettőjüket igazságtalanul fog-

ták perbe és ítélték el, majd igazságtalanul szenvedték el a kegyetlenségeket, a megaláztatást, a magányt és a halált. Így a kereszt az erő és a reménység forrásává, az Isten és az ember iránti szeretet próbájává vált számukra.” Az általa szentté és boldoggá avatottak közül volt, akivel személyesen találkozott, és volt, akinek az életéhez másként volt személyes kötődése.

Az Isteni Irgalmasság bazilikájának felszentelő szentmiséjében felajánlja a világot: „Istenünk, irgalmas Atyánk, aki szeretetedet Fiadban, Jézus Krisztusban nyilatkoztattad ki, és kiárasztottad ránk a Szentlélekben, a Vigasztalóban, följajánljuk neked ma a világ és minden ember sorsát. Hajolj le hozzánk, bűnösökhöz, gyógyítsd meg gyöngeségünket, űzz el tőlünk minden rosszat, add, hogy a Föld minden lakója megtapasztalja irgalmasságodat, hogy benned, a Szentháromság egy Istenben találják meg mindig a remény forrását. Örök Atya, Fiad keserves kínszenvedéséért és föltámadásáért irgalmazz nekünk és az egész világnak! Ámen.”

Majd a Szentatya szavai a befejező áldás előtt: „Ezen ünnepélyes liturgia befejezése előtt szeretném elmondani, hogy sok személyes emlékem kötődik ehhez a helyhez. Itt éltem a német megszállás idején, amikor a szomszédos Solvay

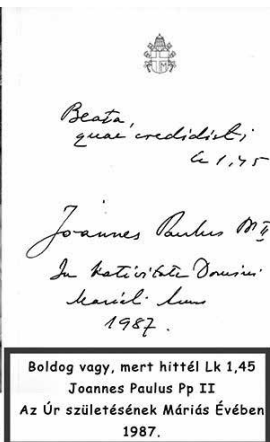
gyárban dolgoztam. Ma is emlékszem az útra, mely Borek Faleckiből Dębnikibe vezetett, s melyet a különböző műszakok idejének megfelelően mindennap megtettem facipőben. Akkoriban itt facipőt hordtunk. Ki gondolta volna, hogy ez a facipős ember egy napon Łagiewnikiben bazilikát fog szentelni az isteni irgalmasság tiszteletére.”

A „facipős ember”, miután mind az öt földrészen elvégezte misszióját, a Szeplőtelen Fogantatás dogmája kihirdetésének 150. évfordulójára tolószéken, mint zarándok a zarándokok között, érkezik Lourdes-ba. A Szűzanya oltalmába ajánlott világhoz szól, és mondja el szellemi végrendeletét: „A megbocsátás és a testvériség érzései viruljanak lelketekben! Tegyétek le a fegyvereket! Tűnjön el szívetekből a gyűlölet és az erőszak! Egyik ember a másikban ne a legyőzendő elleniséget, hanem a befogadni és szeretni való testvért lássa, így építsünk egy jobb világot!”

* *Előszó A függetlenség szentje – Szent II. János Pál pápa (1920–2005) pápasága bélyegeken és képeslapokon Steindl Rezső gyűjteménye alapján című háromnyelvű (magyar, angol, lengyel) könyvből, Szülőföld Könyvkiadó, 2020.*

Dobos Marianne II. János Pál pápával
(Róma, 1989. január)

A levél fordítása:

